

i izdala u ediciji Znanstvena djela za opću upotrebu, a prodajna mu je cijena svega 40 (četrdeset!) dinara, iako ima ukupno blizu 250 strana.

Božidar Finka

NEDOPUSTIV JEZIČNI NEMAR

Dokle sve vodi jezični nemar, pokazuje nam priložena slika jednog oglasa, koji je dijelio publici beogradski cirkus »Avala« za svoga ljetalnog gostovanja u Splitu. Taj nam je oglas poslao s izjavom ogorčenja jedan naš splitski čitalac. No kako se na ovoj našoj slici ne razabire dobro tekst oglasa, navodim ga u cjelini: »Beogradski cirkus »Avala« gostuje još nekoliko dana u vašem mestu. Dnevno dve predstave 17:30 i 20. uri sa velikim internacionalnim programom! Čudženje i smjeh! Izvan toga na svakoj predstavi Baby i Peter originalni šimpanzi. Predprodaja ulaznica od 10—12 h i od 15—20 h.«

Kao što dakle vidimo iz teksta, u tom su oglasu pomiješani ekavski i ijekavski govor (*smjeh, mestu, dve*), i to još tako, da je ijekavski lik pogrešno napisan (*smijeh* umjesto *smjeh*). Ne treba ni napominjati, da čitav oglas treba da bude napisan jednim govorom, ijekavski ili ekavski, a nikako ne pomiješano. U njemu se nalaze i tragovi etimološkog pravopisa (*predprodaja* umjesto *pretprodaja*), koji je napušten već 1892., dakle prije šezdesetak godina. Nailazimo i na neobičnu kongruenciju (*dvadeset uri*), a da i ne govorimo o tom, da na tom mjestu upotrebljavamo imenicu *sat* (*dvadeset sati*). No vrhunac je nepismenosti postignut pisanjem riječi *čudženje* u nevidenom dosad liku *čudženje*.

Pa i mjesto *šimpanzo* običnije je kod nas *šimpanza*. Umjesto *izvan toga* po smislu bi zapravo trebalo da stoji *osim toga*.

I ne ulazeći potanje u stilski sastav toga oglasa, moramo se zgroziti nad tako niskim stupnjem pismenosti. Neki će možda reći, da nije vrijedno osvrtni se na cirkuske oglase. Ali takvi treba da se zamisle, da ti oglasi dolaze u ruke tisućama posjetilaca cirkuskih pred-

stava pa mnogima od njih i nesvjesno slabe osjećaj za jezičnu pravilnost, a neke upravo revoltiraju svojom drskom nemarnošću prema jeziku. Ovaj je letak zaista legitimacija tiskare, koja ga je tiskala, premda se nije na njemu potpisala. Ovdje se zapravo i ne radi o jezičnoj svijesti cirkuskih upravitelja, premda bi i oni bili dužni da je posjeduju, nego o krajnjem i nedopustivom jezičnom nemaru tiskare, koja izdaje takve oglase. Ali to je ujedno zastrašan primjer, dokle se može sniziti pismenost, ako se zanemari briga o jeziku.

**BOGRADSKI
CIRKUS
»AVALA«**

GOSTUJE JOŠ NEKOLIKO
DANA U VAŠEM MESTU

TOM ANDYS and GIL

DNEVNO DVE PREDSTAVE 17:30 i 20. uri
sa velikim internacionalnim programom!

**ČUDŽENJE
I SMJEHI**

Izvan toga na svakoj predstavi
BABY I PETER
ORIGINALNI ŠIMPANZI

Predprodaja ulaznica od 10—12 h i od 15—20 h

Pogrešno je dakako shvaćanje mnogih naših ljudi, koji drže, da je briga o jeziku samoduznost književnika i učenjaka. Treba se boriti za to, da ona postane dužnost svakoga onoga, koji piše i štampa. Dokle god to ne postane, mi ćemo doživljavati takva neugodna iznenađenja, koja u prvi mah zazivaju »čudženje i smjeh«, ali nakon pribiranja zabrinutost i osudu.

Lj. J.

»JEZIK« I NAŠI SREDNJOŠKOLCI

O tome, da je za naše srednjoškorce viših razreda korisno da prate *Jezik*, ne može biti nikakve sumnje. U *Jeziku* se na pristupačan način raspravlja o praktičnim jezičnim problemima, što može unaprijediti jezični izraz svakog našeg maturanta. Stoga se *Jezik* može iskoristiti kao važno pomoćno sredstvo u nastavi jezika u višim razredima gimnazije i učiteljske škole. To su pravilno osjetili neki nastavnici naših srednjih škola, na pr. u Slavonskoj Požegi, Delnicama, Vukovaru, Šibeniku, Rijeci, Virovitici, Sinju, Puli, Čakovcu, Trogiru, Petrinji, Podsusedu, Iloku, Crikvenici, Novskoj, Udbini, Drnišu, pa i u Zagrebu (Prva učiteljska škola, Radnička gimnazija, VIII. osmogodišnja škola, Škola za odgajatelje, Ženska stručna učiteljska škola).

Ipak veći dio nastavnika nije iskoristio *Jezik* kao pomoćno nastavno sredstvo i zgodnu priliku za pobuđivanje trajnijeg zanimanja za pitanja jezika i stila. Tako na pr. mnoge zagrebačke srednje škole osim spomenutih, pa sve splitske, osječke, varaždinske, karlovačke (osim Učiteljske), dubrovačke, brodske, vinkovačke, bjelovarske, kopriivničke, križevačke, zadarske ne pretplaćuju za učenike ništa. Kao da je pismenost njihovih učenika na najvišem stupnju! Kao da se nedavno nisu čule kuknjave na svima stranama o slaboj pismenosti naših abiturijenata!

Da *Jezik* može poslužiti nastavnicima kao pomoćno nastavno sredstvo, potvrđuju nam pisma nekih srednjoškolskih nastavnika, koji ističu, da im je nastava jezika u školi znatno oživjela i u višim i u nižim razredima, otakako su je povezali s obradbom pristupačne građe iz *Jezika*. Zanimanje učenika viših razreda potaknuto je učeničkim čitanjem, a zanimanje učenika nižih razreda nastavnikovim povezivanjem sa živim problemima pismenosti.

Svi nam ti razlozi govore, da ne bi smjelo biti škole ni nastavnika hrvatskog jezika, koji nisu pretplaćeni na *Jezik*. Drugo je kadikad čitati *Jezik*, a drugo imati ga neprestano uza se, u svojoj knjižnici.

Čini nam se, da se to može još uvijek popraviti. Korist bi od toga bila dvostruka: i za učenike i za financijsko osamostaljenje *Jezika*. A ovako je dvostruka — šteta.

Podsjećamo one nastavnike, koji se do sada nisu poslužili *Jezikom* kao nastavnim pomagalom, da je u prva dva godišta *Jezika* obrađeno mnogo aktualne jezične građe. Ta im je građa još uvijek pristupačna, jer se svi brojevi prvog i drugog godišta još uvijek mogu naručiti u našoj administraciji.

Ali od prvoga godišta ima još malen broj primjeraka. Upozoravamo na to ne samo nastavnike, nego i knjižničare različitih knjižnica, koje žele imati komplete. Požurite se stoga s narudžbom! Lj. J.

TREĆE GODIŠTE »JEZIKA«

Ovim brojem »Jezik« ulazi u treću godinu svog izlaženja. Premda su osjetljivo porasli troškovi izdavanja lista, ipak se po odluci odbora Hrvatskog filološkog društva ne će mijenjati ni prodajna ni pretplatna cijena »Jezika«. Tako će »Jezik« zaista biti pristupačan svakom našem građaninu, pa stoga uprava »Jezika« očekuje, da će svi pretplatnici ne samo obnoviti pretplatu, nego po mogućnosti i naći nove pretplatnike.

Ali ne radi se samo o pretplati, nego i o suradnji. Šaljite nam što više članaka za »Jezik«, da on postane odraz što većeg kruga suradnika! Tek onda, kad »Jezik« zatalasa čitavu našu javnost, moći će se s uspjehom provesti njegove smjernice, pa će od toga zaista imati koristi pravilnost i ljepota našega književnog jezika. Lj. J.

JEZIK, časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika. — Izdaje Hrvatsko filološko društvo u Zagrebu. — Uređuje uređivački odbor: Josip Hamm, Mate Hraste, Ljudevit Jonke. —

Odgovorni urednik: Ljudevit Jonke. — Časopis izlazi svaka dva mjeseca.